

Poučení rodičů o styku s nezletilým dítětem

Úřad městské části Praha 5 (dále jen ÚMČ Praha 5) jako orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) předkládá rodičům (nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte a dalším osobám) nezletilých dětí následující informaci a poučení:

1. Ve smyslu čl. 9 odst. 3 Úmluvy o právech dítěte (Sdělení FMZV č. 104/1991 Sb.)
 - **dítě oddělené od jednoho nebo obou rodičů má právo udržovat pravidelné osobní kontakty s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu se zájmy dítěte**
2. Podle Úmluvy o styku s dětmi (Sdělení MZV č. 91/2005 Sb. m. s.) a § 887 až § 891 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
 - výkon práva rodičů udržovat osobní styk s dítětem nemohou rodiče svěřit jiné osobě
 - **dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem**
 - **rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit a při výkonu práva osobního styku s dítětem v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat**

Vyžaduje-li to zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, soud upraví styk rodičů s dítětem, soud může také určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit.

Soud může rozhodnout i o formě styku, který nemusí probíhat jen jako osobní styk, ale prostřednictvím moderních komunikačních prostředků
(Skype, mobil, e-mail).

Opakované či bezdůvodné trvalé bránění druhému rodiči ve styku s dítětem je považováno za důvod ke změně poměrů, vyžadující nové rozhodnutí soudu o výchovném prostředí.

Možnosti úpravy styku s nezletilým dítětem

1. Dohoda rodičů o styku s dítětem nepotřebuje schválení soudem

- dohodě rodičů o styku s dítětem je dáována přednost, vychází z principu svobodného a dobrovolného plnění a svým způsobem jasně deklaruje vůli rodičů řešit v zájmu dítěte rodičovský styk (vzájemné respektování, respektování práva dítěte a zodpovědný přístup k jeho výchově),
- dohoda může být uzavřena mezi rodiči samotnými nebo na OSPOD.

2. Soudní úprava styku

- je nezbytná v případech, kdy se rodiče nejsou schopni dohodnout nebo jejich dohoda neodpovídá zájmu dětí, který je hlavním hlediskem. U dětí, které jsou schopné posoudit otázku styku s rodiči s ohledem na svůj rozumovou a volní vyspělost, požaduje soud zpravidla i jejich vyjádření,

- o úpravě styku soud nerozhoduje z vlastní iniciativy (z moci úřední), nýbrž pouze na návrh některého z účastníků nebo z podnětu OSPOD.

3. Omezení nebo zákaz styku

- je závažným zásahem do rodičovských práv, o kterém může rozhodnout pouze soud, a to v případě, kdy je to v zájmu dítěte nutné (důvodem může být např. týrání dítěte, prokázané domácí násilí s patologickým dopadem na psychiku dítěte, výrazně negativní výchovné působení, závažná nemoc rodiče apod.),
- Soud zpravidla žádá o vypracování znaleckého posudku či odborné vyjádření,
- omezení může spočívat v uskutečňování styku rodiče s dítětem za přítomnosti druhého rodiče nebo jiné fyzické ale i právnické osoby,
- omezení či zákaz styku nemá vliv na úpravu vyživovací povinnosti k nezletilému dítěti.

4. Soudní úprava styku dítěte s příbuznými osobami (blízce či vzdáleně), či s osobami dítěti společensky blízkými, pokud k nim má dítě citový vztah je možná:

- vyžaduje-li to zájem dítěte a poměry v rodině,
- soud rozhoduje jen na základě podaného návrhu,
- také dítě má právo stýkat se s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí.

Rodiče:

- mají rozhodující úlohu na výchově,
- mají být svým osobním životem a chováním kladným příkladem svým dětem,
- mají právo udržovat pravidelně osobní kontakt s dítětem, pokud tomu nebrání závažná překážka,
- jsou povinni zdržet se všeho, co narušuje vztah dítěte k druhému rodiči nebo co ztěžuje výchovu dítěte,
- jsou povinni si vzájemně sdělovat vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů,
- **o b a** mají rodičovskou odpovědnost, kterou vykonávají ve vzájemné shodě (I po svěřeni dítěte do péče jednoho z rodičů. Rodič, který nemá dítě svěřeno do výchovy, je omezen pouze v tom, že má k výchovnému vlivu na dítě stanovenou kratší dobu, tj. dobu styku. Má však i nadále právo požadovat po druhém rodiči výchovnou součinnost, tj. zejména informovat se na jeho zdravotní stav, školní prospěch i chování mimo školu, sledovat jeho řádnou výchovu, spolurozhodovat o důležitých věcech v životě dítěte. Rodič, kterému bylo dítě do výchovy svěřeno, je povinen ho řádně na styk s druhým rodičem připravit).

OSPOD

- **nemá nařizovací pravomoc**, pokud jde o vzájemné vztahy rodičů, řešení sporů mezi nimi, vymahatelnost rodičovských práv a povinností aj.,
- **nemá možnost provést výkon rozhodnutí** (tj. odebrat dítě rodiči, kterému nebylo svěřeno do výchovy, popř. porušuje rozhodnutí soudu (nařízení o styku),
- **může s rodičem**, který brání ve styku dítěte s druhým rodičem ať na základě dohody nebo na základě rozhodnutí soudu, nepříznivou výchovnou situaci projednat a **poučit ho o právní úpravě a následcích jeho chování**,
- **může zahájit správní řízení a rozhodnout o uložení výchovného opatření, a to z vlastního podnětu nebo z podnětu jiné osoby**

SOUD

- **na návrh rodičů může schválit dohodu rodičů o styku nebo v případě, že dohody nejsou schopni, rozsah styku určit sám**,
- **na návrh nařizuje a provádí výkon rozhodnutí** (i opakovaně),

- **může nařídit výkon rozhodnutí uložením pokuty do výše 50 000 Kč,**
- **může stanovit v zájmu dítěte plán navykacího režimu** (umožňuje postupný kontakt dítěte s oprávněnou osobou),
- **může, je-li to účelné, využít i dalších opatření proti povinnému k dosažení plnění rozhodnutí,**
- **může nařídit výkon rozhodnutí odnětím dítěte** proti tomu, u koho dítě nemá být, a předání tomu, komu bylo svěřeno do výchovy, anebo tomu, komu rozhodnutí nebo dohoda přiznávají právo na styk s dítětem na omezenou dobu.

Doporučení OSPOD rodičům:

- nedojde-li k dohodě o styku nebo ji jeden z rodičů nedodrží, je třeba podat návrh k soudu,
- nerespektují-li rodiče uzavřenou dohodu nebo rozhodnutí soudu, může být takové jednání chápáno jako projev neschopnosti respektovat práva jiných (dítěte, druhého rodiče), a v konečném důsledku jako projev výchovné nezpůsobilosti,
- je nutné projevit dobrou vůli při řešení kontaktů dítěte s druhým rodičem, oprostít se od vzájemné averze a vždy přednostně respektovat zájem dítěte před zájmy vlastními; rodiče nemohou spoléhat na OSPOD, že jejich problém vyřeší podle jejich představ, aniž by oni sami byli ochotni a schopni projevu tolerance a možného kompromisu.

Jak postupovat, když rodič odmítá vrátit dítě rodiči, který ho má svěřeno do výchovy?

1. ihned podat k soudu návrh na výkon rozhodnutí s příloženým pravomocným rozhodnutím o svěřeni dítěte do výchovy rodiče,
2. kontaktovat OSPOD a informovat ho jednání druhého rodiče,
3. dítě si oprávněný rodič může kdykoliv převzít do péče,
4. při únosu může zasáhnout PČR, kterou může přivolat oprávněný rodič, dítě si převezme oprávněný rodič
5. podat trestní oznámení v případě, kdy rodič, který si dítě u sebe ponechal, nezajišťuje školní docházku (podezření ze spáchání trestného činu ohrožování výchovy dítěte dle § 201 trestního zákoníku),
6. podat trestní oznámení státnímu zastupitelství nebo PČR pro podezření ze spáchání trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí.

Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte (naplňování jeho práv) může OSPOD rozhodnout podle § 12, § 13 a § 13a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a § 925 zákona č. 89/2012, občanský zákoník o

- vhodném výchovném opatření (napomenutí, dohled, omezení)
- uložení povinnosti (využít odbornou poradenskou pomoc; účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin; účastnit se terapie)
- podat k soudu návrh na dočasné odejmutí dítěte z péče rodičů

Svým podpisem potvrzují, že výše uvedenému poučení jsem plně porozuměl/porozuměla.

V Praze dne:

Matka: _____
Jméno a příjmení *podpis*

Otec: _____
Jméno a příjmení *podpis*

Za OSPOD poučil/a: _____
Jméno, příjmení, funkce